

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום ראשון א' באלול תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - פ"ד

1. רב נחמן סובר שבעל לאו בכלל בריות הוא. מנין הקשה עליו רבא?
 שנינו: נטולה אני מן היהודים - יפר חלקו ותהא משמשתו, ותהא נטולה מן היהודים.
 ואם בעל לאו בכלל בריות הוא, בהכרח שלא התכוונה להנאת תשמיש, שהרי עם שאר בני אדם אסורה ועם בעלה מותרת בין כה וכה, אלא להנאת פירותיהם של היהודים, וא"כ נדרי עינוי נפש הן, ויפר לה לעולם שתחול ההפרה גם לגבי אחרים ואף אם תתגרש.
 תירץ רב נחמן: שונה כאן שהבעל בכלל היהודים, כיון שמוכח הדבר שאוסרת עצמה מהיתר.
2. במשנתנו שנינו יכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה. ולא נאמר ובמעשר עני, ובברייתא שנינו: ובמעשר עני. כיצד מתיישב?
 א. רב יוסף - משנתנו כר"א הסובר שיש לבעלים טובת הנאה להחליט לאיזה עני ליתן ונמצא שנהנית מהבעלים, והברייתא כחכמים שאין בידו להחליט, ורשאי העני ליטול בע"כ.
 ומצינו שנחלקו בזה - ששנינו ר"א אומר מתבואת דמאי, אע"פ שתיקנו חכמים שיפריש תרומה לכהן ומעשר ראשון, מ"מ במעשר עני אינו מחויב כיון שזה ספק והמוציא מחבירו עליו הראיה, ולהפריש ואפילו לקרוא שם על צד הספק אינו צריך, כיון שסבר ר"א שתבואה שלא הופרש ממנה מעשר עני אינה טבל.
 אבל חכמים סוברים שקורא שם דהיינו שאומר מעשר עני יהיה בצד צפון או דרום, שאל"כ יהיה טבל, אבל אינו צריך להפריש.
 ולכאורה שורש מחלוקתם: לחכמים הסוברים שהספק עושה טבל, הואיל ודין מעשר עני שווה לשאר מעשרות, א"כ אף טובת הנאה שלו, אבל לר"א שספק אינו עושה טבל, שונה הוא משאר המעשרות ולכן אין טובת הנאה שלו.
 דחה אב"י - לכו"ע הספק עושה טבל, ושורש מחלוקתם - רבי אליעזר סבר: לא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני, כיון שאילו מפקיר נכסיו ונהיה עני יכול ליטלם בעצמו וא"כ אין לו פסידא. ורבנן סברו: אדם לא מפקיר נכסיו כיון שחושש שמא יבא אחר ויזכה בהם, לכן נחשדו.
 ב. רבא - משנתנו האוסרת מדובר כשהבעלים מחלק לאחר שהביא הפירות לביתו שנאמרה בו נתינה, וכיון שכן יש לו טובת הנאה לחלקו למי שירצה.
 ובברייתא מדובר שהניח בתוך הגרנות שנאמר בו והנחת בשעריך, ומשמע שאין לבעלים בו טובת הנאה.
3. שנינו: כהנים ולוים נהנין לי - יטלו בעל כרחו. משמע שטובת הנאה של הבעלים ליתן למי שירצו אינה נחשבת ממון וכבעלות גמורה, שא"כ היה אסור להם להנות מנכסיו,
 מאידך בסיפא שנינו: כהנים אלו ולוים אלו נהנין לי - יטלו אחרים, אבל אלו אינם יכולים ליטול, משמע שטובת הנאה ממון. הא כיצד?
 רב הושעיא תירץ - הרישא כר' יוסי ב"ר יהודה הסובר טובת הנאה אינה ממון, הסיפא כרבי הסובר טובת הנאה ממון.
 ובדף הבא יבואר היכן נחלקו בזה,
 וכן תירוש נוסף על סתירה זו.